

OBALENIE (23) *sb n*

o prawdopodobnie jasne (tak w o-); -a- (21), -ã- (2) GrzegRóżn; teksty nie oznaczają é.

sg N obaleni(e) (4). ◇ G obalenia (4). ◇ D obaleniu (6). ◇ A obaleni(e) (3). ◇ I obaleni(e)m (3).
◇ L obaleniu (3).

Sł stp brak, Cn s.v. obalanie, Linde bez cytatu.

I. Rzeczownik od „obalić”: Przewrócenie, spowodowanie upadku (13) :

a. O przedmiotach materialnych: zburzenie, zrujnowanie (3) :

obalenie czego (2): [Luter] od dachu począł (iák to bywa przy obáleniu ftárych domow) wálic ten dom [Kościół rzymski]. GrzegRóżn F4; SkarŻyw 273 marg.

Przen (1) : GDy widział Ízátan że nie mógł próftothy pińmá y pewności zbáwienia obálic/ dokáby ftáł dobry fundáment y cáły/ [...] przeto o obálenie tego żywotnego fundámentu wprzod pomyflił GrzegRóżn Fv.

b. O ustalonym porządku i o państwie: sprawienie, by przestało istnieć [czego] (1) : obálenie ták wielkiego krolestwá/ [...] was do zgody nie przywodzi? SkarKazSej 673a.

c. O poglądach, wywodach, ideach: dowodzić niesłuszności twierdzeń (często prawd uważanych za niepodważalne) [w tym: czego (8)] (9) : GrzegRóżn C4; SkarŻyw 372; zá okazaniem y obáleniem błędu iednego/ wiele fię ich okaże y obáli CzechEp 253, 101; WujNT przedm 25.

W przeciwstawieniach: »potwierdzenie, stanowienie ... obalnie« (2): GrzegRóżn K2v; á czáfem [sq] też y ánnotácyce ktore należą ku potwierdzeniu Kátholickiey wiáry/ á ku obáleniu przewrotnych náuk kácerńkich WujNT przedm 25.

W charakterystycznych połączeniach: obalenie błędu (2), nauk kacerskich, propozycji, wszystkiego pisma [= tego co napisane].

Szeregi: »zburzenie i obalenie« (1): To co służyło ku zburzeniu kácerńtwá y obáleniu błędow ich/ [...] to mu fię w myśl bárzo wpijáło SkarŻyw 372.

»obalenie i zwalczenie« (1): Niechayże fię wprzod [...] z węzłow w ktorych chodzą rozwiązą/ [...] á potym ku obáleniu wśzytkiego pińmá/ y zwalczeniu nas niechay przyydá GrzegRóżn C4.

W przen (1) : Poznałz iż heretické cháfupki/ z nowey gliny z nowych próżnych á fáłszywych ięzykow zbudowane fá/ y w iednem ciemnem kácie obálenia czekáią. SkarŻyw A4.

Przen: Zaprzeczenie istnieniu, udowodnienie, że nie istnieje (3) :

Wyrażenie: »obalenie (jednego) Boga, bogow« (2:1): Thakże Wálentynus Heretyk ku obáleniu iednego prawdziwego Bogá Oycá/ y Syná iego Kryftuńfá/ mnogie sobie Bogi zmyflił GrzegRóżn G3, Fv, K2v.

II. Rzeczownik od „obalić się”: Przewrócenie się, upadek (7) :

Przen (2) :

obalenie czego (1): Toż fię do duchownych mowi/ áby o chwałę fię Bozká w ktorey ieft ludzkie zbáwienie fráłowáli/ y ná iey obálenie łzy z Heliańszem wylewáli SkarKaz 120a.

Wyrażenie: bibl. »skała obalenia« (1): Y będzie [Jehowa] świętynią/ y kámieniem otrácenia/ y fkáłą obálenia/ dwiemá domom Izráelowym [Et erit in palatium ... et in petram offensionis duabus domibus Israel] BudBib Is 8/14.

a. O przedmiotach materialnych: zmienienie się w ruinę (5) :

obalenie czego (2): SkarŻyw 193 marg; Lecz ten który łłucha á nie czyni/ podobien iełt człowiekowi który buduje dom ná źiemii bez gruntu: o który otrąciłá się rzeká/ y nátychmiałt wpađł: y sítáło się obálenie domu onego wielkie [et facta est ruina domus illius magna]. *WujNT Luc 6/49.*

W charakterystycznych połączeniach: bojaźń obalenia; obalenie domu, muru.

Wyrażenie: »pochylony ku obaleniu« (1): A przetoż thá niepráwość będzie wam iáko mur wyłoki zryfowany á pochyłony ku obáleniu [sicut aedificium cadens]/ ktorego wpađnienie nagle á prędko przychodzi. *BibRadz Is 30/13.*

W przen (2) : Pan Bog Lutherá wzbudził/ chciał áby Antykryłtow Kościół był przezeń obálon/ ták żeby nie od fundámentu począł/ ináczey ten zgniły dom przywáliłby go był obáleniem śwem *GrzegRóżn F4, H3.*

*** Bez wystarczającego kontekstu (3) : Fall. Obálenie. Ruina. *Calag 185a; Ruinosus – Obalyłti łatwi do obalienią. Calep 933a, 932b.*

Synonimy: I. spustoszenie, wykorzenie, zburzenie, zniszczenie; II. upad, upadek.

Cf **OBALIĆ, OBALIĆ SIĘ**